

Milivoj Dretar, najmlađi član Predsjedništva SABA-e RH, održao je predavanje i odlično pripremio polaznike za plesno-scenski nastup, kojim je škola predstavljena grupama mladih koji borave u kampu. Velike pohvale zaslužila je kreativnom radionicom dizajna koreografkinja Željka Sičanica. Heidi Branković strpljivo je vodila grupe polaznika osmišljavajući vizualni identitet Ljetne škole (logo). Mirela Zemčak uvježbala je pjevački zbor škole „Nove snage“, koji je uvećao program svečanosti. Uz nadgledanje cjelokupnoga rada i događanja za vrijeme trajanja škole, voditeljice Dijana Pažin i Sanja Bosnić izradile su i letak kojim se želi promicati Ljetnu školu mira.

Kao i prethodne godine, Ljetna škola mira 2015. dobila je vrlo visoku ocjenu polaznika svih triju smjena, potaknula ih je na aktivno uključivanje u društvo bez nasilja te im omogućila promišljanje i stvaranje vlastitih stavova o današnjem društvu.

Igor Jovanović

Međužupanijski stručni skup za učitelje pripravnike i učitelje s do pet godina radnoga staža u Gradu Zagrebu, Istarskoj, Primorsko-goranskoj, Ličko-senjskoj, Karlovačkoj, Zagrebačkoj, Krapinsko-zagorskoj, Međimurskoj, Varaždinskoj, Sisačko-moslavačkoj, Koprivničko-križevačkoj i Bjelovarsko-bilogorskoj županiji, Zagreb, 1. srpnja 2014.

Međužupanijski stručni skup za učitelje pripravnike i učitelje s do pet godina radnoga staža održan je 1. srpnja 2014. u Osnovnoj školi Josipa Jurja Strossmayera u Zagrebu. Tema je skupa bila *Temeljna nastavna umijeća i kompetencije učitelja u osnovnim školama kao priprema za stručni ispit*.

Prvo predavanje „Tehnički koncepti i njihova povezanost s pet povijesnih vještina“ održale su Marijana Marinović i Nera Malbaša Kovačić. Marinović je objasnila osnovne pojmove kurikula te novi pristup odgojno-obrazovnim ciljevima i ishodima učenja. Naglasak je dan na analiziranju ciljeva poučavanja i učenja povijesti kroz pet vještina: vještinu kronološkoga mišljenja, vještinu razumijevanja povijesne priče, vještinu analize interpretacije povijesnih događaja i procesa, vještinu povijesnoga istraživanja i vještinu analize vrijednosnih povijesnih tema i zauzimanje stavova. Objasnjene su odgojno-obrazovni ciljevi i ishodi učenja te njihova međusobna povezanost. Ishodi učenja

uvode se u kurikulum i nastavni proces iz više razloga: pouzdano vode učenika i nastavnika prema odgojno-obrazovnom cilju, pomažu učeniku da se usredotoči i uspostavi prioritete, omogućavaju vrednovanje postignutih rezultata, pokazuju što se vrednuje i koji je minimum prolaznosti, omogućuju analizu kognitivne razine na kojoj je učenje ostvareno, pomažu nastavnicima da se bolje usredotoče i bolje organiziraju svoj rad u razredu i predstavljaju model po kojem učenici mogu sami definirati svoje ciljeve, što je važan preduvjet za cjeloživotno učenje. Standardi se svrstavaju u dvije kategorije: temeljna povijesna znanja i sposobnost povijesnoga mišljenja. Sposobnost povijesnoga mišljenja razvija se uvježbavanjem pet vještina, od kojih je svaka detaljno objašnjena i razrađena kroz pokazatelje, zapravo opisana pomoću ishoda učenja. Tako su objašnjene i ostale četiri vještine: razumijevanje povijesne priče, analiza povijesnih događaja i njihova interpretacija, vještina povijesnoga istraživanja te analiza vrijednosnih povijesnih tema i zauzimanje stavova.

Snježana Koren održala je predavanje „Kako uspješno oblikovati ciljeve i ishode učenja u pripremi za nastavni sat“. Najprije je definirala pojam ishoda kao jasne iskaze o tome što se od učenika očekuje da zna, razumije ili što će biti sposoban pokazati i učiniti nakon završenoga procesa učenja. Kurikularni pristup počinje s utvrđivanjem cilja i ishoda učenja. Zatim slijedi izbor sadržaja i materijala te metoda učenja i poučavanja, zapravo novi kurikulum „kreće od kraja“, za razliku od prijašnjega načina rada. Dakle, uravnoteženje ovih triju komponenti u kurikularnom pristupu uklanja nastavu koja se temelji na memoriranju činjenica i predavačkoj ulozi nastavnika, a afirmira nastavu u kojoj nastavnik pomoću ishoda koje planira i realizira u nastavi postiže ravnotežu. Učenicima mora biti u potpunosti jasno što se od njih traži, za što će biti sposobni, odnosno što će moći na kraju procesa poučavanja i učenja, a to sve opet mora biti u ravnoteži prema raspoloživom vremenu učenja. Za takav novi pristup u radu nudi se i novi oblik programiranja rada u dvije dimenzije: kroz dimenziju znanja (činjenično znanje, konceptualno znanje, proceduralno znanje i metakognitivno znanje) i kroz dimenziju šest razina kognitivnih procesa (zapamti, objasni, primijeni, analiziraj, vrednuj i stvaraj). Koren je prisutnima objasnila planiranje rada pomoću dvodimenzionalne taksonomijske tablice u koju se upisuju ishodi. Takvo pripremanje za nastavni rad je vrlo zahtjevno, ali je i kreativan posao po kojem se jedan nastavnik razlikuje od drugoga. Prilikom ispunjavanja tablice važna je raspršenost ishoda učenja kroz sve dimenzije znanja i dimenzije kognitivnih

procesa, a specifičnu težinu imaju ishodi u višim kategorijama taksonomije. Naglašeno je da su ključna sljedeća područja: afektivno područje, psihomotorično područje i revidirano kognitivno područje Bloomove taksonomije. Revidirana Bloomova taksonomija prikazuje se kroz dimenzije znanja koje su detaljno opisane i razrađene te dimenziju šest razina kognitivnih procesa. Razine kognitivnih procesa također se detaljno opisuju pomoću ishoda i aktivnih glagola. Koren na kraju zaključuje da definiranje cilja pomaže nastavnicima u pisanju popisa ishoda učenja koji bi trebali rezultirati boljim zapamćivanjem i boljom preradom znanja. Isto tako mogu pomoći nastavnicima prilikom sastavljanja i ocjenjivanja ispitnih zadataka, koji sada mogu i moraju biti obogaćeni zadacima koji obuhvaćaju sve razine kognitivnoga procesa koji traže transformaciju, preradu, procesuiranje i transfer znanja.

Muzejski pedagog Denis Detling održao je predavanje „Mogućnost podizanja kvalitete nastave putem suradnje muzeja i škole“. Muzej je definirao kao mjesto drugačijega doživljaja, mjesto proučavanja, edukacije i zabave te je stoga u njemu moguće realizirati izvanučioničku nastavu povijesti. Za nastavu povijesti sve vrste muzeja mogu biti zanimljive, no kulturnopovijesni muzeji ipak predstavljaju najočitije dodirne točke s tom nastavom. Detling je naveo niz prednosti izvanučioničke nastave povijesti u muzejima. Učenici se u muzeju upoznaju s kulturnom i prirodnom baštinom, vrijednostima i civilizacijskim dostignućima, što služi konkretizaciji i obogaćivanju nastavnih sadržaja. Uza sadržaje nastave povijesti, muzeji pružaju mogućnost interdisciplinarnoga povezivanja sadržaja s drugim nastavnim predmetima. Muzejski se predmet, pa i izložba, može promatrati i kao dodatni izvor povijesnih informacija korisnih za učeničke projekte i istraživanje. Međutim, muzejski se postavi i izložbe mogu promatrati i kao povijesni izvori koji su podložni ispitivanju, analizi i propitivanju na jednak način kao i drugi izvori jer je, npr., izložba rezultat autorove selekcije građe. Muzeji mogu poslužiti i kao poticaj za promišljanje o interpretacijama prošlosti. Muzeji pomoću autentičnih predmeta olakšavaju pristup prošlosti jer potiču povijesnu imaginaciju i razvijaju živi interes za povijesna zbivanja. Za nastavu povijesti izložbe (i predmeti na njima) pružaju jasne dokaze o promjenama u životu ljudi, pružaju mogućnost uvida i uživanja u živote ljudi nekoga razdoblja ili okruženja, ali na živopisniji i upečatljiviji način od, recimo, udžbenika. Pri realizaciji izvanučioničke nastave u muzejima nastavnicima pomažu muzejski pedagozi. Ono što je nastavniku izvanuči-

onička nastava u muzeju, muzejskom pedagogu je to vodstvo grupe učenika po izložbama, predavanje, vođenje radionice... Kada dolaze u muzej s učenicima, nastavnici u pravilu realizaciju izvanučioničke nastave prepuste muzejskom pedagogu. Najčešće su to vođeni obilasci muzeja, odnosno muzejskih izložbi. Predložio je svim nastavnicima povijesti da u obližnjem muzeju potraže muzejske pedagoge i pokušaju s njima uspostaviti suradnju. Danas, kada sve više muzeja ima muzejske pedagoge među svojim stručnim djelatnicima, moguće je izravno u suradnji s njima razmotriti mogućnosti uklapanja nastavnoga posjeta muzeju uz ciljeve i zadatke nastave povijesti i eventualno dogovoriti sadržaj posjeta i konkretne aktivnosti u muzeju – od vodstva do radionice. Moguće je katkada odabrati i nove neizložene predmete te ih pripremiti za nastavnu obradu. U dogovoru s muzejskim stručnjacima moguće je dogovoriti da se aktivnosti u muzeju možda usredotoče na samo nekoliko predmeta na izložbi, na nekoliko tematskih prostorija ili jednu tematsku cjelinu umjesto na cijeli muzej. Načina na koje se suradnja može realizirati je mnogo, a muzejski pedagozi su u svemu tome dobra spona između nastave, nastavnika i učenika te muzeja i svega onoga znanja pohranjenoga u predmetima o kojima oni skrbe.

Stručni skup je završen dvjema radionicama. Jednu je održao muzejski pedagog Denis Detling, a drugu („Usklađivanje aktivnosti i sadržaja poučavanja s planiranim ciljevima i ishodima učenja tijekom pripreme za nastavni sat“) Daniela Jugo Superina. U ovim su radionicama prisutni dobili priliku pokazati sve ono što su naučili tijekom skupa.

Tamara Fundurlija

Međužupanijski stručni skup za voditelje županijskih stručnih vijeća, mentore i savjetnike iz povijesti u Istarskoj, Primorsko-goranskoj, Ličko-senjskoj, Karlovačkoj, Krapinsko-zagorskoj, Međimurskoj, Varaždinskoj, Sisačko-moslavačkoj, Koprivničko-križevačkoj, Bjelovarsko-bilogorskoj županiji i Gradu Zagrebu, Varaždin, 26. rujna 2014.

Međužupanijskom su stručnom skupu iz Istarske županije prisustvovali profesori Daniel Bogešić iz Pazinskoga kolegija – Klasične gimnazije i Sonja Bančić iz OŠ Stoja. Organizator skupa bila je Agencija za odgoj i